

พฤติกรรมและควบคุมภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์ โดยใช้สื่อ นวัตกรรม Multimedia อีสานสรภัญญะ
ศูนย์สุขภาพชุมชนเทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประจำปี 2561

The development of behavior modification and control of Anemia in pregnancy, and
innovative Multimedia News Srpayya in Nongbua Health Promoting Hospitals , Mueng
District, Udon Thani Province for the year 2018.

อชิวัฒน์ กุลวงษ์
ศูนย์อนามัยที่ 8 อุดรธานี

ภาวะโลหิตจาง ถือเป็นความผิดปกติทางระบบเลือดที่พบได้บ่อยที่สุดในสตรีตั้งครรภ์ โดยมีอุบัติการณ์เฉลี่ยร้อยละ 42 ของการตั้งครรภ์ แต่ในประเทศที่กำลังพัฒนาพบความชุกมากถึงร้อยละ 35-75 และจะมีความรุนแรงที่มากขึ้น ดังมีรายงานการเสียชีวิตของมารดาสัมพันธ์กับภาวะโลหิตจางถึงร้อยละ 20 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแถบแอฟริกา และเอเชียตอนใต้ โดยสาเหตุที่พบบ่อยที่สุดเกิดจาก ภาวะขาดธาตุเหล็ก สถานการณ์ภาวะโลหิตจางของสตรีตั้งครรภ์ไทยจากรายงานของกรมอนามัย พบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ร้อยละ 20-30 สถานการณ์สุขภาพเด็กปฐมวัย เขตสุขภาพที่ 8 ตั้งแต่ปี 2558-2560 พบว่า หญิงตั้งครรภ์มีภาวะโลหิตจางร้อยละ 13.02, 13.68 และ 13.93 ตามลำดับ มีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้น การวิจัย การพัฒนางานบริการป้องกันและควบคุมภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์ โดยใช้สื่อ นวัตกรรม Multimedia อีสานสรภัญญะ นำไปดำเนินการระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561 ถึง 30 เมษายน 2561 ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี กลุ่มเป้าหมายคือหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 28 คน หญิงวัยเจริญพันธุ์ จำนวน 201 คน และกลุ่มอาสาสมัคร 109 คน เปรียบเทียบ ผลอัตราภาวะโลหิตจาง ระหว่าง ก่อนกับ หลัง การนำรูปแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้น ไปดำเนินการโดยใช้ค่าสถิติพรรณนาด้วยค่าจำนวน ร้อยละ และค่าสถิติไคสแควร์ที่ระดับแอลฟา = 0.05 พบว่า กลุ่มเป้าหมายร้อยละ 92.78 มีความพึงพอใจในรูปแบบใหม่ในระดับดีมาก กลุ่มอาสาสมัคร มีความพึงพอใจในระดับดีมากร้อยละ 96.66 การพัฒนารูปแบบใหม่ของงานบริการป้องกันและควบคุมภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์ การประยุกต์กระบวนการ PDCA แบบบูรณาการโดยใช้ผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางทำให้กลุ่มเสี่ยงที่จะเกิดภาวะโลหิตจางลดลงจำนวนจาก 201 คน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30

สรุปได้ว่า การพัฒนางานปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและควบคุมโรคความดันโลหิตสูง โดยใช้นวัตกรรม สื่อ Multimedia อีสานสรภัญญะ ของศูนย์อนามัยที่ 8 อุดรธานี ดีกว่าวิธีการให้ความรู้โดยวิธีการเดิม

คำสำคัญ ภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์,สรภัญญะ